

Jolanta Staniek

Sprawozdanie z I międzynarodowej konferencji „wczesna edukacja dziecka – trywializacja czy modernizacja?”, Kraków, 21–22 listopada 2016 r.

Studia Paedagogica Ignatiana. Rocznik Wydziału Pedagogicznego Akademii "Ignatianum" w Krakowie 20/3, 217-223

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jolanta Staniek
Akademia Ignatianum w Krakowie

Sprawozdanie z I Międzynarodowej Konferencji „Wczesna Edukacja Dziecka – Trywializacja czy Modernizacja?”, Kraków, 21–22 listopada 2016 r.

**A Report of the 1st International Conference: “Early
Education of Child: Trivialization or Modernization?”,
Krakow, November 21–22, 2016**

W dniach 21–22 listopada 2016 roku odbyła się I Międzynarodowa Konferencja „Wczesna Edukacja Dziecka – Trywializacja czy Modernizacja?” Organizatorami konferencji były Katedra Dydaktyki i Wczesnej Edukacji Dziecka oraz Katedra Pedagogiki Społecznej Akademii Ignatianum w Krakowie oraz Instytut Pedagogiki Przedszkolnej i Szkolnej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. Patronat nad konferencją objął Komitet Nauk Pedagogicznych PAN oraz Polskie Towarzystwo Pedagogiczne. Komitetowi organizacyjnemu konferencji przewodniczyły dr hab. Jolanta Karbowniczek, prof. Ignatianum oraz dr Ewa Sowa-Beh-tane, natomiast Radę Naukową konferencji stanowiły: prof. dr hab. Bożena Muchacka, dr hab. Iwona Czaja-Chudyba, prof. UP oraz prof. dr hab. Jolanta Karbowniczek, prof. Ignatianum.

Do udziału w konferencji zgłosiło się 120 osób. Uczestnicy rozpoczęli obrady w dniu 21 listopada 2016 roku w sali im. Stanisława Wyspiańskiego Urzędu Miasta Krakowa. Konferencję otwarli i powitali zebranych gości: Jego Magnificencja Rektor Akademii Ignatianum w Krakowie ks. prof. dr hab. Józef Bremer,

SPI Vol. 20, 2017/3
ISSN 2450-5358
e-ISSN 2450-5366

Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego prof. dr hab. Kazimierz Karolczak oraz przedstawiciel władz miasta Krakowa i Kuratorium Oświaty w Krakowie. Wśród zaproszonych gości obecni byli: dr hab. Bożena Sieradzka-Baziur, prof. Ignatianum i jednocześnie prorektor tej uczelni oraz ks. dr Krzysztof Biel SJ, dziekan Wydziału Pedagogicznego Akademii Ignatianum w Krakowie. Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie reprezentował jego dziekan – dr hab. Ireneusz Światała, prof. UP. Całość powitania uświetniły występy dzieci z Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. I.J. Paderewskiego w Krakowie oraz Zespół Pieśni i Tańca „Małe Słowianki”.

Uczestnicy konferencji obradowali w sekcjach tematycznych na terenie gmachu Urzędu Miasta Krakowa przy Placu Wszystkich Świętych.

Pierwsza sekcja podjęła zagadnienie „Nauczyciel–uczeń/dziecko w przestrzeni edukacyjnej”. Moderatorem sekcji była dr hab. Anna Jakubowicz-Bryx z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Z kolei temat „Modernizacja przestrzeni do zabawy w przedszkolu” podjęła dr hab. Jolanta Andrzejewska z Uniwersytetu Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie. Omówiła ona sytuację przedszkoli w Lublinie, w których studenci UMCS odbywają swoje praktyki pedagogiczne. Na samodzielności dzieci w wieku przedszkolnym skupiła swoje wystąpienie dr Ewa Jędrzejewska. Według autorki referatu, przeprowadzone przez nią badania placówek na terenie Opolszczyzny wykazały niski stopień samodzielności dzieci przedszkolnych.

Uczestnicy drugiej sekcji podjęli zagadnienia związane z „Udziałem rodziców i nauczycieli w edukacji dziecka”. Moderatorami obrad tej sekcji byli ks. dr hab. Norbert Pikuła, prof. UP, dr hab. Ireneusz Światała, prof. UP oraz dr Mirosława Nyczaj-Draż. Referat pod tytułem „Przekonania dzieci na temat uczenia się” wygłosiła prof. dr hab. Bożena Muchacka, w którym skupiła się na przedstawieniu niezbędnych warunków do konstruowania wiedzy przez uczniów oraz na analizie dziecięcej potrzeby uczenia się. Dr Anna Śniegulska z Uniwersytetu Rzeszowskiego zwróciła uwagę na rolę rodziców jako promotorów sukcesów dziecka w nauce, na roli odpowiedzialnego rodzicielstwa oraz omówiła wyniki badań własnych przeprowadzonych wśród studentów na temat znaczenia zaangażowania się rodziców w edukację dziecka.

Tematem obrad trzeciej sekcji było zagadnienie „Wspierania rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym”. Wystąpienia poszczególnych prelegentów moderowali: ks. dr hab. Marian Stepulak, prof. Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie, dr hab. Klaudia Węc, prof. Ignatianum oraz dr Anna Borzęcka z Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej. Kwestie związane z dziećmi zbuntowanymi i problemami dziecięcego nieposłuszeństwa w świetle behawioryzmu i analizy transakcyjnej podjął prof. dr hab. Jarosław Jagieła z Akademii Ignatianum w Krakowie. Po przedstawieniu koncepcji behawiorystycznej i terapii behawioralnej, autor wnioskował stosowanie tych metod do diagnozy przyczyn zachowań dzieci z wyżej wymienionymi problemami. Z kolei dr Anna Borzęcka z Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej przedstawiła skuteczność metody Tomatisa w nauce dzieci z trudnościami uczenia się. W swoim wystąpieniu pt. „Metoda Tomatisa jako innowacja we wsparciu rozwoju dziecka w edukacji wczesnoszkolnej” omówiła narzędzie diagnostyczne, zwane testem uwagi słuchowej i poszczególne etapy terapii.

Tematem przewodnim obrad czwartej sekcji był „Język, literatura, sztuka w edukacji i terapii dziecka”. Obradom tej sekcji przewodniczyły: dr Maria Sobieszczyk z UKW w Bydgoszczy i dr Iwona Konopnicka z Uniwersytetu Opolskiego. To zagadnienie towarzyszyło uczestnikom przez dwa dni konferencji. W pierwszym dniu skupiono się na obszarze edukacji polonistycznej i czytelniczej. O dylematach związanych z nauczaniem czytania i pisania mówiła dr Bożena Pawlak z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. Tzw. syndrom nieczytania przedstawiła dr Iwona Konopnicka z Uniwersytetu Opolskiego w wystąpieniu zatytułowanym: „Edukacja czytelnicza dzieci w młodszym wieku szkolnym – przeżywanie alternatywą syndromu nieczytania”. Natomiast mgr Radosław Rusnák, PhD z Uniwersytetu w Preszowie omówił ekranizacje literatury dziecięcej, skupiając się na filmach autorstwa Walta Disneya. Mgr Dana Leskova, PhD, również z Uniwersytetu w Preszowie, przedstawiła polskie i słowackie materiały pomocne w nauczaniu dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Prelegent z Akademii Ignatianum w Krakowie mgr Paweł Herod w swoim referacie „Nowoczesna szkoła – przyjazną przestrzenią edukacji muzycznej i estetycznej” skupił się natomiast na potrzebach związanych z prowadzeniem edukacji muzycznej i estetycznej.

Piątą sekcję prowadziła dr Ewa Sowa-Behtane. Tematyka podjęta w tej sekcji oscylowała wokół współczesnych tendencji, innowacji i zmian w pedagogice wieku dziecięcego i w edukacji dziecka. Obrady rozpoczęła dr hab. Jolanta Karbowniczek, prof. Ignatianum, skupiając się na temacie „Edukacja wczesnoszkolna wobec zmiany”. Autorka nawiązując do tematu konferencji poruszyła problem refleksji nad współczesnym systemem nauczania w Polsce. Przedstawiła także przebieg reform szkolnych od roku 1999 do chwili obecnej, wskazując na istotne problemy cywilizacyjne, takie jak zmiana modelu rodziny, wielokulturowość, dwujęzyczność, zanik autorytetów, patologie społeczne, postęp technologii informacyjnej i tym podobne. O zmianach w prawie oświatowym w zakresie wychowania przedszkolnego mówiła z kolei mgr Jadwiga Mielczarek z Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie. Autorka referatu skupiła się na najnowszych ustawach traktujących o podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz kształceniu ogólnym w poszczególnych typach szkół. Kolejnym pomysłem na temat kreowania dziecięcej twórczości podzieliła się dr Celina Kisiel-Dorohinicka z Akademii Ignatianum w Krakowie. W wygłoszonym referacie „«Sokrates w szkolnej ławce». Dziecięca zdolność filozofowania (uwięziona) we współczesnej edukacji” przedstawiła program filozofowania z dziećmi i młodzieżą, w którym o przebiegu rozmowy decydują sami uczniowie.

Podsumowaniem pierwszego dnia konferencji były obrady plenarne prowadzone pod kierunkiem prof. dr hab. Bożeny Muchackiej z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, dr hab. Józefa Bałachowicz, prof. APS, dr hab. Jolanty Karbowniczek, prof. Ignatianum oraz dr hab. Iwony Czaja-Chudyba, prof. UP. Pierwszą prelegentką była dr hab. Józefa Bałachowicz, prof. APS, która omówiła zagadnienie „zrównoważonego rozwoju w edukacji dziecka”, postulując zmiany modelu i kultury edukacji w Polsce. Kolejną referentką była dr hab. Elżbieta Jaszczyszyn z Uniwersytetu w Białymstoku, która wygłosiła referat „Dziecko-gracz w procesie uspołeczniania”, wskazując w nim na zmiany zachodzące w funkcjonowaniu społecznym dzieci uczestniczących w grach opartych na wątkach bajkowych. Na temacie „podmiotowości i przedmiotowości dziecka” swoją refleksję skoncentrował dr hab. Mirosław Kowalski, profesor Uniwersytetu Zielonogórskiego, który ukazał „dziecko jako podmiot i przedmiot

w paradygmatach behawiorystycznym, humanistycznym, konstruktywistycznym i krytyczno-emancypacyjnym”. Natomiast prof. dr hab. Raisa Prima z Uniwersytetu w Łucku przedstawiła temat „dzieciństwa wieku przedszkolnego jako wartości”. Ks. dr hab. Marian Stepulak, prof. WSEI w Lublinie zaprezentował temat „Osobowy rozwój ucznia i nauczyciela we wspólnej przestrzeni edukacyjnej”. Omówił sfery rozwoju moralnego, społecznego, emocjonalno-uczuciowego i poznawczego. Dr hab. Urszula Oszwa z UMCS w Lublinie przedstawiła swoje wyniki badań w referacie „Gotowość nauczycieli przedszkola do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”. Natomiast prof. PhDr. Zuzanna Stanislavová CSc. z Preszowa skupiła uwagę słuchaczy na potrzebie przygotowania dziecka od najmłodszych lat do dialogu z niepełnosprawnymi rówieśnikami. Wygłosiła referat „Bohater z niepełnosprawnością w literaturze dla małych czytelników oraz w edukacji włączającej”.

W drugim dniu konferencji uczestnicy zgromadzili się w auli im. Grzegorza Piramowicza w gmachu Akademii Ignatianum w Krakowie, by uczestniczyć w obradach plenarnych, którym przewodniczyli dr hab. Anna Boguszewska z UMCS w Lublinie, dr hab. Iwona Czaja-Chudyba, prof. UP oraz prof. zw. dr hab. Kazimierz Żegnałek z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Najpierw dr hab. Anna Boguszewska wygłosiła referat „Ilustracja książkowa w recepcji dzieci”, wskazując na postępującą trywializację współczesnych ilustracji. Podkreśliła dorobek ilustratorów książek dziecięcych XX wieku. Dr hab. Bożena Sieradzka-Baziur, prof. Ignatianum i jednocześnie prorektor tej uczelni, omówiła w swoim wystąpieniu „typy wartości w tekstach literackich przeznaczonych dla dzieci klas I–III zawarte w podręcznikach z serii *Nasza Szkoła*”. Prof. nadzw. dr hab. Mirosława Zalewska-Pawlak z Uniwersytetu Łódzkiego przedstawiła temat „estetyczności jako cechy podmiotowości dziecięcej”, natomiast dr hab. Krzysztof Kraszewski, prof. UP podał „przykłady rozwiązań edukacji ogólnotechnicznej dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym w wybranych państwach europejskich”. Prof. zw. dr hab. Kazimierz Żegnałek z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, mówiąc o miejscu edukacji fizycznej w kształceniu zintegrowanym i sposobie jej realizacji w praktyce szkolnej, przedstawił wyniki badań przeprowadzonych wśród nauczycieli wychowania wczesnoszkolnego,

ze szczególnym zwróceniem uwagi na ich przygotowanie do nauczania wychowania fizycznego.

Po krótkiej przerwie uczestnicy konferencji obradowali w pięciu sekcjach tematycznych. Pierwszej sekcji przewodniczyła dr hab. Annę Jakubowicz-Bryx. Tematyka tej sesji była skupiona była wokół problemu relacji „nauczyciel–uczeń w przestrzeni edukacyjnej”. Szczególną uwagę słuchaczy przykuł referat dr Edyty Sadowskiej z Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu – Wydział Zamiejscowy w Chorzowie, która omówiła aspekty patriotycznego wychowania małego dziecka w dziele edukacyjnym na obczyźnie.

W drugiej sekcji, moderowanej przez dr hab. Joannę Łukasik, prof. Ignatianum oraz dr hab. Krzysztofa Kraszewskiego, prof. Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, podjęto temat udziału rodziców i nauczycieli w edukacji dziecka. Prelegenci rozważali aktywność matematyczną, techniczną i informatyczną uczniów i kompetencje nauczycieli oraz rodziców w tej kwestii. Na uwagę zasługuje tutaj referat dr Elżbiety Marek, która podjęła bardzo aktualny temat: „Facebook źródłem wiedzy, doświadczeń, inspiracji i rozwoju nauczycieli z grupy nauczycieli wczesnoszkolnych”.

Trzecia sekcja skupiła swoją uwagę na temacie „wspierania rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym”. Pracom tej sekcji przewodniczyli prof., PhDr. Zuzanna Stanislavová CSc. z Preszowa oraz dr hab. Elżbieta Jaszczyszyn, prof. Uniwersytetu w Białymstoku.

Czwarta sekcja kontynuowała tematykę z poprzedniego dnia, skupiając swoją uwagę na sztuce w edukacji i terapii dziecka. Tym obradom przewodniczyły dr Maria Sobieszczyk i dr Iwona Konopnicka. Szczególnie interesujący okazał się referat mgr Magdaleny Pawlak, która przedstawiła kwestie związane z muzeum rozumianym jako „przestrzeń pozaszkolnej kulturalnej edukacji dziecka”.

Tematem „współczesnych tendencji, innowacji i zmian w pedagogice wieku dziecięcego i w edukacji dziecka” zajęła się piąta sekcja pracująca pod kierunkiem dr Ewy Sowy-Behtane z Akademii Ignatianum w Krakowie. Dr Katarzyna Szewczuk i dr Martyna Szczotka z tej samej uczelni przedstawiły referat o innowacjach metodycznych wprowadzanych przez nauczycieli wychowania przedszkolnego. Prelegentki posłużyły się przykładem wykorzystania piłek edukacyjnych Eduball w nauce czytania i nabywania umiejętności matematycznych.

W podsumowaniu konferencji i pracy wszystkich sekcji tematycznych zostały postawione postulaty dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, polegające na ustawicznym podnoszeniu swoich kwalifikacji psychologicznych, pedagogicznych i socjologicznych z jednoczesnym ukierunkowaniem edukacji wczesnoszkolnej otwartej na wyzwania współczesnej cywilizacji i postępu technicznego.

ADRES DO KORESPONDENCJI:

Mgr Jolanta Staniek
Akademia Ignatianum w Krakowie
Wydział Pedagogiczny
Instytut Nauk i Wychowaniu
e-mail: jolanta.staniek@ignatianum.edu.pl